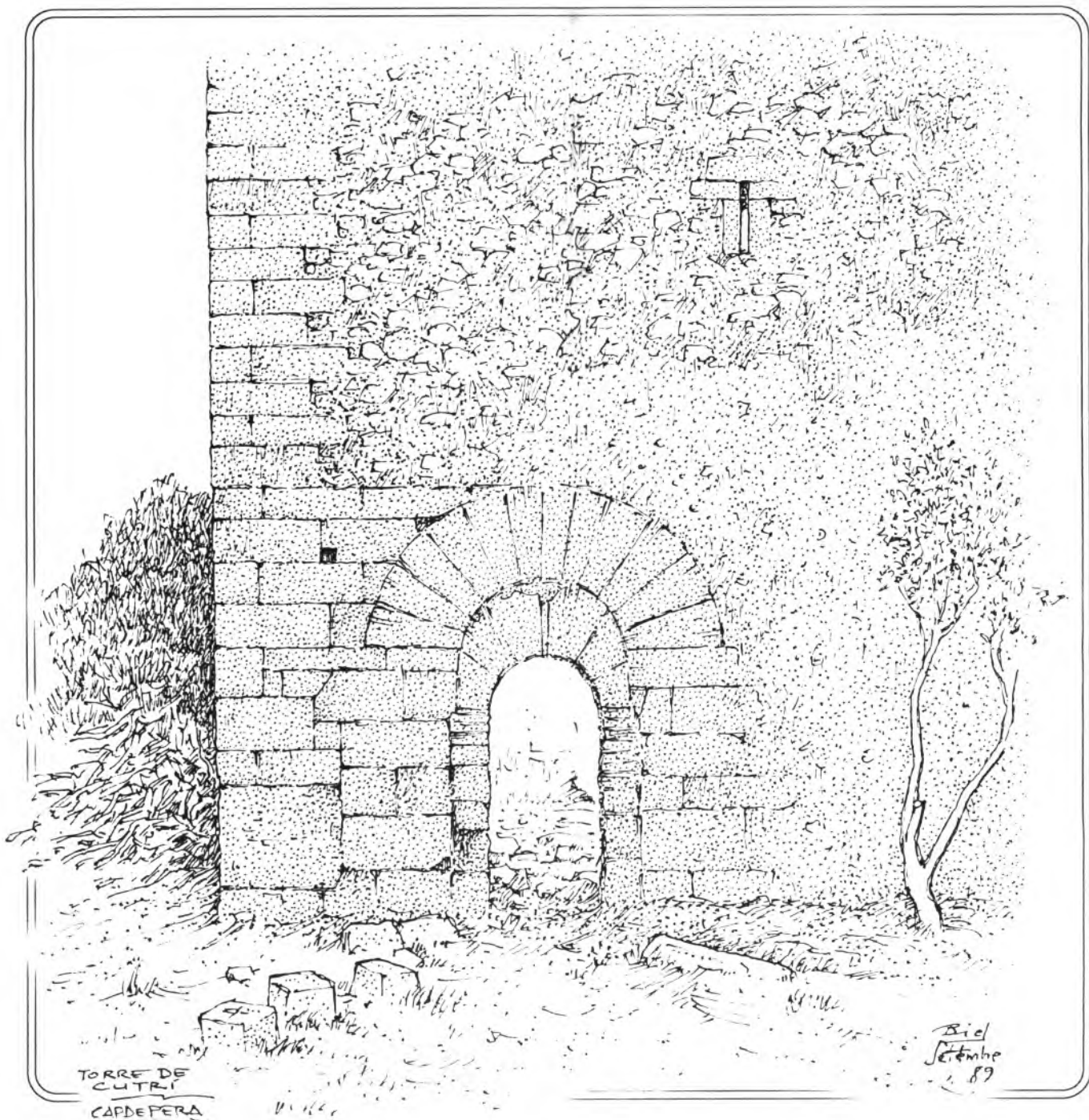

CAP

VERMELL

nº 157 Capdepera i Cala Rajada octubre 1994

Cap Vermell

octubre 1994

Nº 157

.....

Obra Cultural Balear

Capdepera

Cala Rajada

Hem fet aquest número:

Joan Rai

Pep Terrassa

Jaume Fuster

Paco Galian

Sebastià Ferrer

Joan Espiritusanto

Miquel Ferragut

Llucià Sirer

Isidor Rodríguez

Andreu Genovart

Toni Melis

Miquel Lliteres

Joan Pujadas

.....

Depòsit legal 1197/80

Imprimeix:

Tirrena (Manacor)

Cap Vermell no es fa responsable dels articles firmats pels seus col.laboradors.

Així mateix s'ofereixen aquestes planes a tots els que hi vulguin expressar la seva opinió.

Cap Vermell

Apartat de correus 69

Capdepera

PORTALET

Els rumors del possible esbucament de la residència "Juan Riera Cavaller" han produït una autèntica mobilització popular (promoguda i realitzada per un grup de gent de la Tercera Edat de Cala Rajada), que s'ha materialitzat en la recollida d'unes 1.700 signatures i múltiples gestions amb diverses institucions. La finalitat era/és ben clara: aconseguir transformar l'antiga residència de temps lliure en una residència assistencial, per atendre a la gent major i, de passada, evitar la seva demolició.

Però, malgrat la considerable quantitat d'adhesions rebudes i la propensió a la manipulació del tema, ha sorprès la unanimitat dels grups polítics de l'Ajuntament i l'acord entre institucions respecte al futur de l'edifici. Tots coincideixen en transformar-la en una zona verda.

A priori, la conversió en residència assistencial semblava idònia: es tracta d'un edifici gros, amb una situació cèntrica, habilitat com a establiment hotelier, etc. Però la realitat és ben distinta, l'edifici es troba en mal estat, es parla d'algun tipus d'aluminosi, i el cost per al manteniment de l'estructura i les reformes bàsiques seria molt elevat. La remodelació, per al seu ús posterior, podria arribar als 235 milions de pessetes, davant els menys de 90 milions que costaria la seva reconversió en zona verda, despesa aquesta que, probablement, podria ésser assumida per la Conselleria de Turisme.

Altres solucions apuntades inclouen l'esbucament i posterior construcció d'una residència de 50 places (250 milions de cost), o un centre cultural (485 milions).

La qüestió econòmica sembla haver estat decisiva. A més, l'esbucament de l'edifici no planteja altres problemes addicionals, tota vegada que està mancat de tot valor històric, estètic o arquitectònic.

S'han recollit moltes signatures, però ha mancat un debat seriós basat en un estudi tècnic i econòmic sobre la viabilitat del projecte per part de la "Comissió pro-Residència", previ a la demanda de recolzament popular a tal iniciativa. Ha privat més el cor que no el seny. Una residència assistencial de les característiques de la "Juan Riera Cavaller" implicaria un pès massa feixuc per al pressupost de qualsevol consistori (no es tracta només dels milions de la reforma sinó del manteniment ulterior). Potser sigui urgent la construcció d'una residència per a la Tercera Edat en el nostre municipi, però ni el tamany ni l'emplaçament proposats semblen els més adequats. Hem de construir, en tot cas, una residència a la nostra mida.

Així, la idea d'unir el passeig marítim amb la plaça dels Pins, revaloritzant la zona -de fet suposarà un tercer pla d'embelliment- sembla la més viable i sensata.

Plaça des Sitjar

Successos

Els veïnats de l'edifici Nereidas de Cala Rajada, alarmats per la forta pudor que sortia d'una de les vivendes, reclamaren la presència de la Guàrdia Civil, trobant-se amb el cos sense vida d'un ciutadà alemany, resident de l'esmentat bloc de vivendes. El cos es trobava en un estat de descomposició avançat. Sembla que la policia maneja la hipòtesi d'un suïcidi, ja que es trobà una fulla d'afaitar amb restes de sang i el cos presentava talls a l'avantbraç.

Dia 20 de setembre es produí un accident mortal en el camí de Banyamel, degut a la topada d'un cotxe conduït per Basilio G.C., de només 21 anys, amb un tractor que menava Antoni R.T. Un altre cotxe resultà implicat en l'accident, però sense ferits. En el P.A.C. d'Artà, on fou traslladada la víctima, no es pogué fer res ja que, segons sembla, ja ingressà mort.

El dia 22 es produí també un espectacular accident a la rotonda de l'avinguda Joan Carles I. Un cotxe s'estavellà contra les cuines del restaurant "La Finca", conduït per Llorenç Caimari, el qual va perdre el control del vehicle sembla que per una pèrdua de coneixement. Afortunadament sols es varen haver de lamentar danys materials i contusions sense gravetat per part del conductor.

Un altre succés, que pogué acabar en tragèdia encara que afortunadament no fos així, va succeir a la platja de Sa Mesquida el dia 13 de setembre, en intentar un socorrista de la Creu Roja -Baro Gutiérrez- ajudar a un turista que

s'havia llançat a la mar malgrat la bandera vermella que senyalava el perill existent. Salvat el nedador i quan intentava tornar a terra, en Baro fou empès per un altre individu, fent que perdés contacte amb el salvavides i essent arrossegat per la correntia. Amb prou dificultats arribà a la platja, necessitant d'assistència mèdica i alguns dies de repòs per a recuperar-se de l'esforç.

Pla de carreteres

La presentació del pla de carreteres per part del Govern Balear (execucions previstes en els pròxims cinc anys) preveu l'acabament de la ronda de circumvalació de Capdepera i la millora puntual del tram Palma -Manacor. La reacció dels ajuntaments de Manacor i del Llevant, així com de les associacions hoteleres dels respectius municipis, no ha trigat gaire. Junts han demanat un doble carril per a la carretera esmentada. La petició ha estat ben acollida i pareix que la Conselleria d'Obres Públiques, per tal de frenar les crítiques provinents de tots els sectors de la comarca de Llevant, s'ha compromès a iniciar prioritàriament la "millora" d'aquesta via abans de la iniciació del Pla de Carreteres, però no hi ha hagut un compromís ferm de crear una autovia fins a Manacor.

Aus exòtiques

Agents de la Guàrdia Civil incautaren sis aus exòtiques, protegides contra el tràfic d'espècies en vies d'extinció pel CITES, valorades en cent mil pessetes. Es trobaven a un "pub" de l'avinguda Amèrica de Cala Rajada. Sembla que aquest no és un fet aïllat i que es ve donant a diversos indrets de l'illa, per part d'establiments turístics que utilitzen aquests animals com a reclam "tropical".

Comencem a menjar

Els cuiners Antoni Anavarro, Felip i Joan Ramon Esteva i Gabriel Jover són els promotors de les Primeres Jornades Gastronòmiques a "La Iguana", que es materialitzaren dilluns dia 12 de setembre amb un sopar esplèndid. Aquesta iniciativa oferí un suculent i original menú regat per excel·lents vins. Davant l'èxit i la gran acollida de part del públic, que esgotà les places disponibles des de dies abans, ja es prepara una segona edició de les Jornades.

VI Setmana del Turista

Amb un èxit de públic incontestable, i com en anys anteriors, s'han duit a terme una sèrie d'actuacions a la plaça dels Pins entre els dies 15 i 21 de setembre, que han anat des de balls regionals fins a xous flamencs, música sudamericana, cant coral, etc. No hi ha mancat la tradicional cursa atlètica ni la berbena, competicions de tennis, cercaviles... També a Canyamel hi hagué distints actes. Per primer cop, i això sempre és d'agrair, els programes no s'oblidaren de la nostra llengua.

II Volta a Mallorca

El marxaire local Antoni Oro González, que pel febrer d'enguany va intentar una primera volta a Mallorca a peu, ho vol tornar a provar durant el proper hivern, concretament entre el 21 i el 28 de febrer. A tal fi convoca a tots els interessats en participar-hi o en recolzar aquesta iniciativa, per la qual cosa poden dirigir-se al restaurant "El Cactus". Com en el primer intent, la marxa es farà sota el lema "Solidaritat contra el foc i preservació de la naturalesa".

Alarma

El dijous dia 20, devers les 12 del migdia, la tranquil·litat del col·legi "S'Alzinar" es va veure trencada per una amenaça de bomba feta andònimament a través del telèfon. Tot d'una es mobilitzaren les forces d'ordre públic i les aules foren ràpidament desallotjades. L'escorcoll minuciós demostrà la inexistència de cap artefacte. Afortunadament fou una falsa alarma, però alarma al cap i a la fi, amb tot el transtorn que suposa un fet d'aquesta naturalesa. No deim què pensam del "telefonador" perquè seria massa gruixat.

Exposició

La pintora local Bàrbara Sirer ha exposat durant el mes de setembre una ampla mostra de la seva obra en el claustre de Sant Antoniet, a Palma. Olis, pastels i aquarel·les conformaren les distintes tècniques utilitzades, mentre que la temàtica, com sol ser habitual en aquesta artista, fou eminentment paisatgística. Llum i color mediterranis a balquena, amb algunes dosis de pigmentació més freda per a les flors i interiors.

Parcs infantils

Després d'uns quants anys, la nostra secció "Cap Vermell proposa i l'Ajuntament disposa" ha estat escoltada i s'ha iniciat la reforma de tots els parcs infantils del poble i la creació d'algun de nou. No sabem si es tendran en compte totes les propostes que hem fet (que inclouen una normativa d'ús), però el que si és cert és que fan feina de valent. Seguirem el seu desenvolupament d'aprop.

Per Ruanda

A nivell local s'ha creat una comissió de col·laboració amb "Taula per Ruanda", el col·lectiu encarregat a les Balears de canalitzar les ajudes cap a aquell país centre-africà. Per ara s'ha duit a terme un concert de piano a càrrec de Maria Antònia Gomis, que suposà més de 250.000 pessetes de recaptació i que omplí l'església de Cala Rajada d'un públic entregat a la magnífica actuació de la pianista.

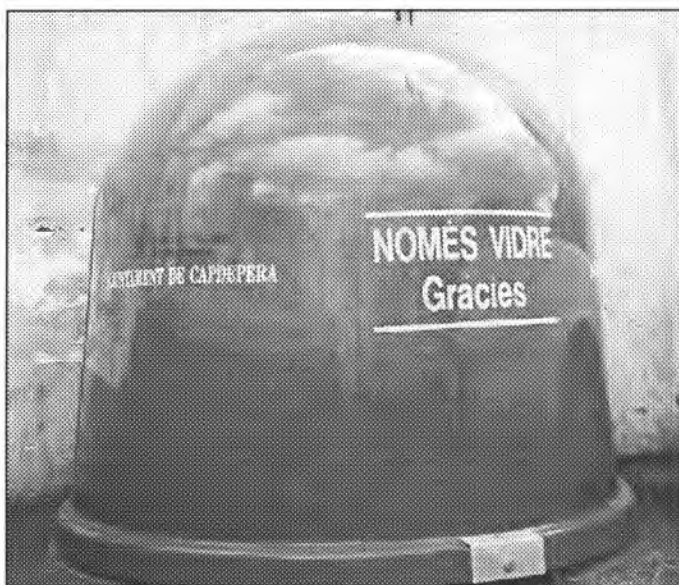

El dia 8 s'haurà fet un segon concert, per part de la coral S'Alzinar, també a Cala Rajada, així com un "mercadillo" a la plaça de l'Orient, el dia 12. Estava per confirmar un tercer concert amb actuació del C.C. Cultural Banda de Música.

Per últim, dins una campanya promoguda pel M.E.C., a les escoles de S'Alzinar i S'Auba s'han arreplegat més de 100.000 pessetes, per a la mateixa causa.

Contenidors

Si el mes passat informàvem de la col·locació de contenidors per a paper, aquest mes hem de dir que en els mateixos llocs s'han instal·lat contenidors per a vidre. Així que ja ho sabeu: papers i vidres no s'han de tirar als fems sinó depositar-se en els recipients esmentats per al seu reciclatge.

Escola d'Adults

L'escola d'adults de Capdepera ha iniciat les classes. Hi ha 106 matriculats, 36 d'ells a les àrees formatives. El termini de matrícula per als tallers s'ha perllongat fins al dia 30 d'octubre.

Parking

La plaça del Sitjar s'ha convertit en una zona blava. Això suposa que aparcar davant l'Ajuntament té un horari limitat a una hora durant els matins (de 8 a 15 hores). Si hi heu de d'aparcar el cotxe pensau a deixar una nota ben visible amb l'hora d'arribada, si no voleu dur-vos-en un retgiró en forma de multa. De moment la policia local es limita a deixar avisos (exclusivament en castellà) als cotxes aparcats, però aviat es poden posar en acció...

Confirmació

Durant anys a les nostres parròquies no es va administrar el sagrament de la Confirmació. Ara els més joves tenen la possibilitat de rebre aquest sagrament, preparant-se a través del procés de fe que anomenam "Curolla".

Aquest anys també s'ofereix l'oportunitat de rebre la confirmació a totes aquelles persones que ho desitgin i hagin complert els vint anys. Per això es farà un curset acomodat a la seva edat. Tots els interessats es poden informar a les rectories de Capdepera i Cala Rajada.

Manteniment

Sembla que el nostre Consistori no està molt interessat en oferir una bona impressió als visitants en qüestió de jardineria. La rotonda de la carretera de Son Servera, abans d'arribar al túnes dels Vidriers, fa pena. És el primer que es troba quan venim per aquell indret, i després de tot un estiu de calor i sequera tot es troba completament sec. Si en qualche moment s'hi va sembrar alguna planta, ha restat oblidada. Esperem que, a força d'insistir, els responsables acabin per posar mà a l'obra i li donin l'aspecte que es mereix.

Judo

El proper dia 22 d'octubre tindrà lloc al poliesportiu de Calvià el campionat de Balears de judo Sub-19. Per tal motiu, el judoka local Santi Espiritusanto, cinturó negre primer dan, ultima la seva preparació per tal d'arribar-hi en les millors condicions. aquest judoka, el passat mes de juliol, va estar entrenant amb la selecció espanyola i el campió mundial a la localitat de Castelldefels. Li desitjam els millors resultats i que pugui dur la medalla de campió de Balears cap a Capdepera.

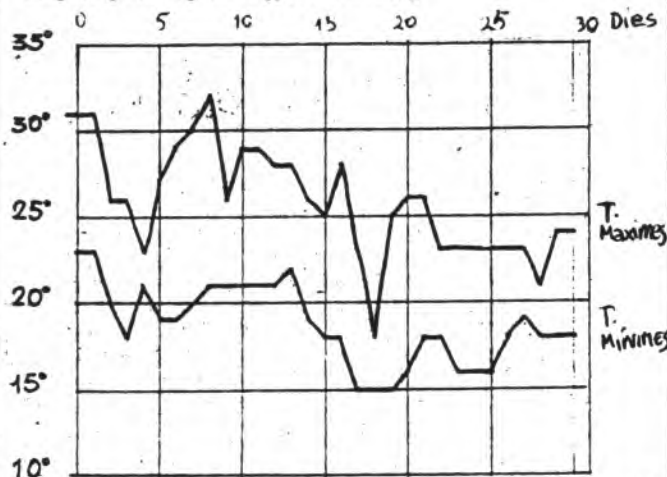
ELTEMPS, EL NOSTRE TEMPS

per Joan Espiritusanto

Per ocupar el setè lloc del calendari de Romulus, se'l denominava "septem", d'aquí ve el seu nom encara que actualment el tenim situat en el novè lloc dins l'ordre dels mesos. Degut al seu caràcter tormentós, els romans el dedicaven al déu Vulcà. Abans tenia trenta dies i el reduïren a vint-i-nou, per, més tard, en l'ordenació de Juli César tornar a passar als trenta dies.

Mes de transició entre l'estiu i la tardor -segona primavera- on els dies des de principi a final de mes s'acurcen una hora i un quart. Mes de capgiraments que es pot resumir en la dita "Setembre, o seca les fonts o se'n duu els ponts".

Al nostre indret no s'ha portat malament, ja que les pluges, que allò que ens feia por després de la perllongada sequera, han caigut sense fer-nos destrosses. No així a altres indrets, propers, com Manacor mateix. La suma total de les pluges a ca nostra es situa en 95'3 l/m², que representa uns 54 l/m² menys que les enregistrades el mateix mes de l'any passat. Dotze han estat els dies en què ha plogut, la major part entre el 22 i el 29, que fou la setmana més humida, durant la qual es comptabilitzaren 77'1 l/m². I la resta els quatre primers dies amb 6'5 l/m² i 11'7 l/m² que corresponen als dies 16 i 17. Tres dies tenguérem tempestes elèctriques, 4, 22 i 28, aquest darrer fou també el de màxima precipitació amb 29 l/m². Els vents, al principi foren de tramuntana per després girar cap al migjorn o llebeig.

Quant a les temperatures sempre es convenient mirar el gràfic per tenir una idea ràpida i global del què ha passat. Hi ha un descens pronunciat els primers dies del mes, de més de 8° en relació a les màximes, amb una recuperació els dies següents i arribar a la màxima del mes dia 8, amb 32°. Després, una nova baixada fins dia 18, que enregistrà la mínima de les màximes amb 18°. A final de mes les temperatures estaven al voltant dels 24°.

Les mínimes han anat davallant, com era ben natural, des dels 23° fins als 18°. Les mínimes les tenguérem els dies 17, 18 i 19, arribant fins als 15°.

El dia 23 d'aquest me, a les 6 h. 20' de l'hora "vella" entrà la primavera de tardor, i el dia 6 es quan es celebra en el calendari jueu l'any nou (5755 d'aquest calendari, Rosch Maschana).

Racó dels Majors

Espai obert a la col.laboració de tots.

EDUCACIÓ

Antigament es deia: "La urbanitat és com una capa que es duu pel carrer i a casa es treu".

DE TOTA MANERA...

- La gent és desraonable, il·lògica, egoista... De tota manera, m'agrada.
- Si fas el bé, la gent t'acusarà d'interès... De tota manera, fes el bé.
- Del bé que facis avui ningú no se'n recordarà demà... De tota manera, fes el bé.
- La honestedat i la franquesa et fan vulnerable... De tota manera, sigues honrat i franc.
- El que hagis construït durant anys pot ser destruït en una nit... De tota manera, construeix.

CARTES

Netejar zones verdes?

Sembla que costa un gran esforç. A penes es fa quelcom en aquest sentit. Es van netejant alguns solars bruts, però... netejar no és arrassar, carregar-s'ho tot. No són el mateix les herbes que els arbusts i mates de profit.

Ens agradaria que aquestes coses es fessin amb una mica més de cura.

Amant de la natura.

Jardineria Pública.

Pel que es veu, els jardins no són la nostra especialitat. S'ha comentat moltes vegades que és millor no crear zones ajardinades si després han de romandre abandonades. Potser el pressupost municipal no arriba a més. Segurament és així. Potser que l'Ajuntament experimenti a veure si els mateixos veïnats d'aquestes zones verdes les fan netes i en tenen cura pel seu compte. Podria ser una solució. Ho faran?

Mentre, moltes gavetes fan llàstima.

Un veïnat.

Xerrada.

Pel seu interès, volem ressaltar alguns aspectes, resumits, del que ensenyà en la seva xerrada el molt apreciat mossèn Antoni Riutort (ex-rector de Capdepera) el febrer de 1986:

- Acceptar bé la vellesa. Un vell és renovable.
- No sentir-se inútil.
- Tot no ha passat. Alegria en la diversió.
- No ser apocalíptics.
- No imposar a la joventut els nostres criteris.
- No ser avar.
- Aprendre a gaudir de la naturalesa.
- Donar sentit a la vida.
- Estimar els néts, els amics...
- Llegir, reflexionar.

Ensenyar i desenganar els joves.

Fer el bé.

Respectar altres creences.

Pensar en la mort d'un vell, ja que "es tanca una font i es crema una biblioteca".

J. Pujadas.

PERSONATGES

Isabel Dalmau Negre "Mondoia".

Va néixer a Artà el 13 de març de 1901, per tant ha arribat als 93 anys de vida.

Féu estudis primaris i passà, després, a dedicar-se de ple a les feines d'artesanía de la palma, durant molts d'anys.

Avui és una senyora guapa i vitalista, amb gran paciència i un aspecte ple de serenor.

És la degana de l'associació "Sol Naixent".

ENDEVINALLA

Solució a l'endevinalla de setembre: un ou.

REFRANY

"El setembre eixuga les fonts o se'n duu els ponts"

NO VOLEN QUE SIGUI

Malgrat les mil set-cents signatures recollides dels residents del municipi de Capdepera, la residència "Juan Riera Cavaller" serà enderrocada, i el solar convertit en Zona Verda.

Hi haurà per a mantenir-lo verd?

Com bé indicava en el requadre "Al grano", del 25-1-94, publicat en el diari "El Día del Mundo" per D. Antoni Alemany, deia, entre d'altres coses: "A la comunitat balear, la política és NO FER POLÍTICA, així els qui marquen la pauta per al govern són els "grupets" (hotelers, constructors, comerciants, etc.) i el Sr. Cañellas es deixa dur i es troba prou satisfet sols amb comparèixer a qualsevol esdeveniment".

Com solen dir els polítics "El poble és sobirà". Doncs bé, facem ús de la nostra sobirania i en futures eleccions NO VOTEM O VOTEM EN BLANC.

Record als meus companys/es de l'associació de majors "Sol Naixent" que la Junta Directiva, en la reunió de dia 2 de maig assumí el manual de la Federació, i per tant es troben en vigor els nous estatuts, reglament de règim interior i normes electorals. És un deure de tot associat el conèixer-los.

Per a la seva lectura o informació, adreçar-se al senyor secretari, D. Mateu Orpi Ferrer (Telf. 564469).

Una salutació ben cordial per a tots.

José Tesouro Vallejo

Crònica Social

De les noces del Conseller al sopar de la Coral.

No sol ser l'estil de "Cap Vermell" fer xafarderia sobre els esdeveniments socials que tenen lloc en el nostre poble. Però serfem injusts si no diguéssim dues paraules sobre alguns aconteixements que han tingut lloc aquest mes de setembre, els quals havien creat una evident expectació. Ens referim, evidentment i en primer lloc, a les noces del nostre Conseller Joan Flaquer amb la nostra Elena Massanet.

El casó concentrà a Capdepera tot el Govern Balear, amb el president Cañellas al capdavant, i una bona part de l'alta societat mallorquina, a més de tot el poble, uns com a convidats i els altres, com no podia ser d'altra manera, per badocar. La cerimònia, presidida per mossèn A. Riutort, fou senzilla, destacant la intervenció de la Coral S'Alzinar. El sopar i la festa es perllongaren fins devers les set del dematí, amb els nuvis aguantant metxa.

L'aconteixement va tenir un amplíssim ressò a tots els mitjans de comunicació de Mallorca, molt especialment a la premsa escrita.

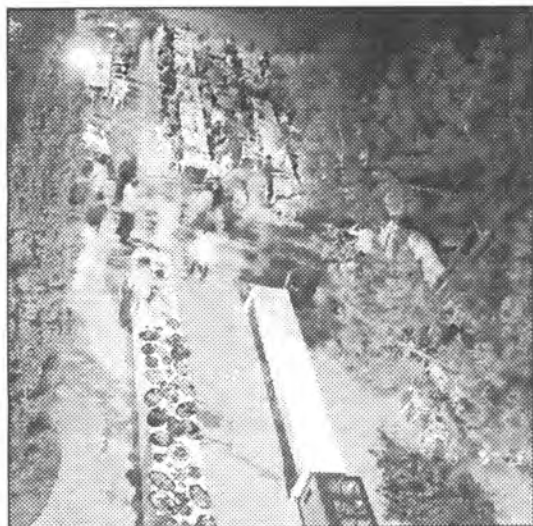
Sabem que la parella ha triat Nova York i Santo Domingo per a passar la lluna de mel. Quinze dies que hauran servit, a més, perquè en Joan desconnectàs de la moguda turística d'aquest estiu mallorquí, de la qual n'és el màxim responsable, i perquè n'Elena assaborís el final de la carrera de Dret. Enhorabona a tots dos, i per molts d'anys!

Un altre esdeveniment del que també se n'ha parlat força ha estat el multitudinari sopar que més de cent gabellins i calarajaders celebraren a Gràcia el dia 17 de setembre. Després de l'aventura que suposà el viatge per a una bona part dels sopadors, tot es donà per justificat davant el magnífic buffet i el marc espectacular de l'esplanada del santuari.

Aquí el sopar també tingué continuació fins a altes hores de la matinada, amb l'actuació del grup de Miquel Moreno, el qual encalentí un ambient meteorològicament fred. Malgrat l'heterogeïtat del grup, tothom s'ho passà d'allò més bé.

Finalment, hem de deixar constància del dinar que la comissió de festes de Sant Roc i Sant Bartomeu organitzà per a tots els col.laboradors. Hi hagué paella a voler per a tothom, gelat i ensaimada, i a més ball amb el grup d'en Miquel Moreno, la figura inevitable d'aquest estiu. Foren prop de tres-cents els dinadors, reunits davall els pins de Ses Vegues, i de les noves que ens han arribat deduïm que aquesta cloenda de festes ha deixat amb la mel a la boca a tots els participants i amb ànims renovats de cara a les de l'any que ve.

Humanitarisme

El segle XX fou un segle conflictiu. La revolució industrial, els canvis de règim polític, les convulsions socials, les guerres i altres tensions, crearen angoixa, inseguretats, injustícies, inconformisme. Per lluitar contra aquests andarivells sorgí tota una cultura de caire humanitari :

els moviments pacifistes, la creació de la Creu Roja, la promoció de la cultura i de l'educació escolar, la revaloració del paper de la dona, l'assistència social, la humanització de les presons, la creació dels premis Nobel, etc.

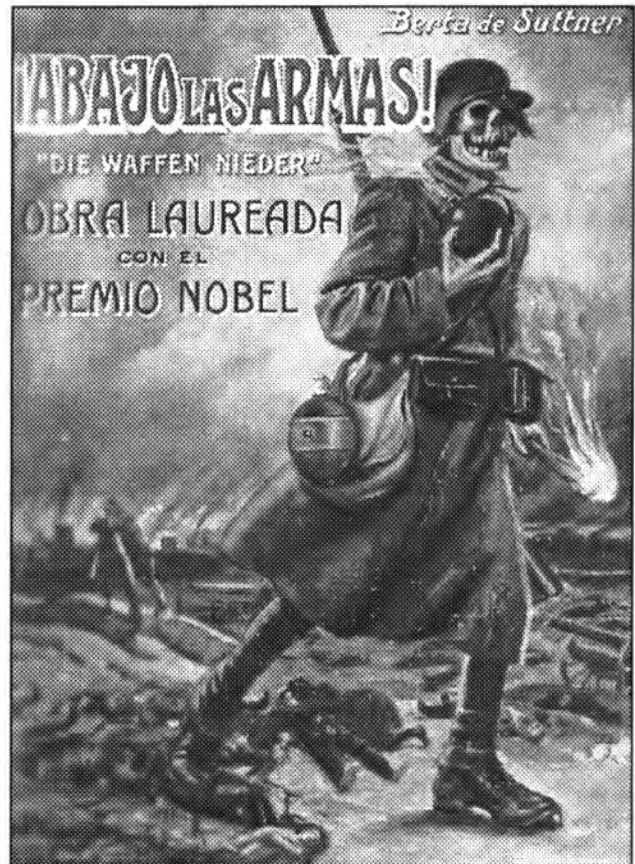
Segons el professor anglès Kenneth Clark una de les grans aportacions del segle XIX a la civilització és l'Humanitarisme, és a dir, allò que es fa per humanitat, per sensibilitat, benevolència o compassió davant les desgràcies del pròxim.

El professor Clark explica la seva opinió basant-se amb una argumentació de caire històrica: «si hagués demanat a Sant Francesc què era el més important de la vida hauria contestat -la castedat, l'obediència i la pobresa-, si les persones interrogades haguessin estat Dante o Miquel Àngel haurien contestat -el menyspreu de la baixesa humana i de la injustícia-i la resposta de Goethe hauria estat -la bellesa i viure intensament, però la bondat, mai-».

L'any 1860 Concepció Arenal escrivia: «Cada cop més l'home civilitzat té tendència a fer el bé, és un impuls que passa del cor al cap, i està arribant l'època en què les lleis del món cristià derivaren d'aquest principi». Aquesta tendència al bé, de sensibilitat cap als demés, s'havia d'individualitzar, de manifestar en obres.

Pel creient catòlic les obres de caritat, misericòrdia, beneficència i compassió no eren més que l'expressió de la voluntat de Déu.

Els darrers anys del segle XIX formaren part d'una època especialment pròdiga, a Capdepera, en personatges lluitadors, homes de fe, idealistes, romàntics que romperen amb el monolític pensament catòlic local. Aleshores

Portada del llibre de la baronessa Berta de Suttner en una edició de gener de 1915 i que formava part de la campanya a favor de la Pau i en contra de la I Guerra Mundial. Fou publicat l'any 1889 i l'autora rebé el premi Nobel de la Pau a l'any 1905.

s'introduí un moviment laic de caràcter humanitari.

Els conceptes d'Humanitat i humanitari són molt antics i tenen un origen francès. La Revolució Francesa els hi va donar una significació laica semblant a la de fraternitat. Els espanyols que es deslligaren de la religió catòlica es feren amb aquests conceptes, la seva utilització era senyal de pensament lliure.

Aquells laics reclamaven la consideració de majors d'edat, rebutjaven els dogmes i es rebel·laven contra qualsevol imposició. Basaven el progrés i la millora de l'home en el foment de la cultura, és a dir, en el desenvolupament de les

capacitats intel·lectuals i morals i la llibertat per exercir-les; sense cultura no hi havia consciència de persona ni sobirania. Per aquell corrent ideològic la qüestió social, la labor humanitària era en gran part un problema pedagògic perquè en la manera de ser dels individus influeix la manera de pensar, i en el pensar, el saber. Per tant la societat havia de formar homes cultes, íntegres moralment i intel·lectualment i confiar en el seu mestratge.

Cada generació fa la seva pròpia lectura de la qüestió social i política, i adapta els valors morals a aquesta interpretació. En el poble hi ha hagut una generació que sempre m'ha captivat per la seva bonhomia i persistència en conrear la virtut de la bondat, fidelitat, i auto-estima. Van néixer a principis de segle i es toparen amb la crisi de la I Guerra Mundial, la Revolució Russa, la implantació de la dictadura de Primo de Rivera, el reviscolar del moviment obrer i el socialisme.

Tots ells celebraren la «vinguda» de la II República i, aquell any de 1931, un grup d'uns trenta homes acudia els vespres a classe de cultura general a ca'n Bartomeu Alou, mestre Forner. Arrel de la Guerra Civil tots ells foren empresonats i patiren la repressió política. Foren uns bons lectors de premsa diària i, fins i tot, alguns compraven la revista «Triunfo». Militaren o donaren suport al moviment socialista durant tota la seva vida.

D'entre els que jo he pogut conèixer vull anomenar l'amo en Miquel Moll «Talaia», en Mateu Moll «de Son Moll», en Pere Joan Massanet «Pruna», en Sebastià Prats i en Francisco Flaquer «Benitu». Si bé eren laics, amb l'excepció de l'amo en Sebastià Prats que era evangèlic, i foren, quasi tots, enterrats civilment, no aconseguiren del tot separar la religió de la política; eren homes que creien en la bondat de les seves idees i les complien religiosament. Durant la Segona República, en el local de l'agrupació socialista del carrer del Llum, estrenaren unes quantes obres de teatre amb uns títols que no podien ser més reveladors: «La libertad caída», «El pan de piedra», «La sociedad ideal» i «El Cristo Moderno». La majoria d'aquestes peces de teatre són del gran novel·lista rus Lleó Tolstoi, un home que patí constants crisis anímiques que després traslladava a les seves obres.

Calendari que inclou: articles, reglaments laborals, efemèrides, dades de geografia, curiositats, etc.

La preparació d'aquest article ha coincidit amb la mort de l'amo en Xerafí Nebot, un digne i rebel representant d'aquella humanitària generació; amb la Guerra Civil, la fam i les desgràcies del poble de Ruanda, el moviment de solidaritat i la commoció que ha provocat aquest poble africà. Tot, la lluita dels avantpassats i un preocupant present, ens impulsa a renovar la fe en el futur de l'home i la Humanitat.

BIBLIOGRAFIA

Civilización 2. Kenneth Clark. Alianza Editorial. Madrid 1979.

"Humanitario". Article de Fernando Lázaro Carreter a "Diari de Mallorca" 26-9-94.

"Concepción Arenal (1820-1893)" Article de Maria Lacalzada de Mateo. "Historia 16". Maig 1993.

Josep Terrassa

conversa amb...

EL PRESIDENT DE L'ESCOLAR

Fa tres temporades una colla d'amics decidiren posar-se al davant de l'Escolar, temerosos de que un Club de tanta solera pogués acabar desapareixent. Amb les idees molt clares i ganes de fer feina han aconseguit que avui l'Escolar tengui uns 180 jugadors repartits entre les diferents categories, des dels petitons de l'escola de fútbol fins al primer equip.

Els responsables d'aquest revifament del fútbol al nostre poble són els Medina, Bestard, Amiano, Jaume, Terrassa, etc. i al cap davant dirigint l'orquestra, en

RAMÓN DE SES CUINES

-Amb quina situació trobareu el Club al fer-vos càrrec del Escolar ?

-Quan entrarem per fer-nos càrrec de la directiva, l'Escolar comptava amb una seixantena de jugadors, ara entre tots són més de 160 fitxes més una vintena de l'escola de futbol. Ens trobarem fora equipatges, sense res, només teniem les tribunes, els vestidors i el terreny de joc, per no haver-hi no hi havia ni segell del Club. I ara, cada horabaixa, pots veure una trentena d'al.lots entrenant, això dóna alegria a la directiva.

-Com està organitzat el Club ?

-La part deportiva la duen entre en Miquel Bestard i en Joan Terrassa. Un aspecte molt important ha estast poder comptar amb una colla d'entrenadors titulats que treballen el planter. Per al primer equip, d'ençà que ens férem càrrec del Club, sempre hem agafat un entrenador d'entre els que consideram millors de la categoria.

-Pel que veim donau molta importància al planter...

-El planter comença pels més petits, el que anomenam Escola de Futbol, a les ordres d'en Guillem Danús, aquests nins entrenen dos dies a la setmana i encara no competeixen.

Després tenim el Futbol-7, entrenats per Amar. A la categoria Benjamin hi ha dos equips, un competeix baix el nom d'Apa-Alzinar, entrenat per Damià Rosselló i l'altra baix la batuta d'en Pedro Alejandro.

Passam als infantils entrenats per en Baltasar Moyà "Fereta". Hi ha un buit a la categoria dels Cadets per falta de plantilla. Als Juvenils els dirigeix en Toni Brunet, un entrenador d'Artà que fa tres anys que està amb nosaltres.

Llavors tenim un equip a tercera regional entrenat per Tofol Irlés, en aquest equip enguany ja s'hi han incorporat jugadors joves del planter.

I finalment el primer equip, dirigit per en Joan Bibiloni, que ha entrenat al Mallorca juvenil,

el Cide i d'altres.

-Quins objectius us heu marcat per aquesta temporada ?

-L'objectiu per aquest any és pujar a Preferent, hem arreplegat molts de jugadors que hi havia escampats, jugant a fora; però si no aconseguim l'ascens tampoc ens posarem gaire nerviosos. L'únic que pretenim és que els al.lots més joves lluitin amb il.lusió per arribar al primer equip.

-Com solucionau l'aspecte crematístic ? Suposam que fer marxar el Club costa uns diners.

-És la part més difícil, l'econòmica, però fins ara l'hem pogut cobrir, enguany també ho aconseguirem.

Fa falta que la gent vengui més al camp, que la gent ens recolzi un poquet més.

La directiva va acordar fer pagar als al.lots que juguen perquè d'altra manera no cobriem de cap de les maneres les despeses. El pressupost està al voltant del quatre milions i mig de pessetes i són mals d'arreplagar. Les despeses més grosses són les de la Federació i els arbitratges. I, desgraciadament en aquest camp no podem posar taquilles per que la gent entre pel nord, pel sud, per allà on vol.

-Comptau amb molts de socis ?

-Com que els nins paguen, a canvi feim socis als pares, per tant tenim uns 170 socis de planter i de socis abonats devem estar sobre els 150; però als partits ve molt poca gent, al darrer partit de tercera es feren 500 pessetes de taquilla i l'arbitratge ens costà 12.000 pessetes. @ CAP VERMELL, 1994.

PRIMER EQUIP DEL C. D. ESCOLAR

Drets: Oliver, Fuster, Pascual Martí, Amar i Carlos Faba

Ajupits: Gabi, Bernat Martí, Marin, Caldentey, Toni Ribot i Sansabas

VETLLERIES

CA NA PEPITA (II - 1ª PART)

Un mes d'abril de l'any de la pera, ses tres mallengues, llengües llargues, na Joana, na Beleta i na Maria, ses tres estaven preparades per anar a vetlar a ca madò Pepita, d'es carrer d'es Port.

Es motiu d'anar a vetlar aquell vespre era perquè s'atracava Pasco i havien de xerrar per anar plegats a fer l'Àngel amb sa vetlerie de ca na Pepita, com feien altres anys.

Això passava l'any 1954; aquell any a ca na Pepita feien sa vetleria dins sa cambra de davant, no era massa gran, però s'hi agombolaven mes d'una vintena de persones. Això era molt abans que na Maria, sa neta, hi posàs sa perruqueria.

Allà hi vetllaven, cada vespre, sa madona de la casa, madò Pepita, sa seva filla Margalida, es gendre en Joan Blai, n'Àngela de na Cabrana i en Toni Xicu, na Bàrbara Mateveta, en Pep Mecu i na Jaumina, madò Garrida, na Francisca Rigus d'en Climent Blai, madò Cataiola; i es jovent, na Maria, de la casa, na Maria Rigus, na Bàrbara Rigus, na Maria Pil.lita, na Juanita Garrida, na Maria de na Cabrana, na Maria Moreno, en Miquel Bessó, en Sebastià Moma (ara Sebastià Maletèr), en Pep Cataiol, en Biel Bunyoler... i sempre s'hi afegia qualcu més, tant de vells com de joves.

En Joan Blai, que era un cafeter de rel, quan podia cercava qualsevol excusa per posar sa cafetera damunt es foc, encara que hagués de fer es café de borres o d'ordi torrat, mentre fos calent i de color negre; però aquell vespre en Blai tenia cafe-cafe, que l'hi havia duit en Llucià Rinyon de sa botiga de Vila Roja, només aquella olor des paquet acabat de torrar ja entebenava. Ell volgué aprofitar que havien de tenir aquells tres "requiebros", aquelles tres debanadores que no s'aturaven mai de xerrar, fos de qui fos, bé o malament; elles, mentre poguessin xerrar... ja estaven més contentes que un pasco.

En Joan Blai tenia pensat fer un cafetet a mitjan vetlada i preparar, mentrestant, sa diada de l'Àngel.

A aquella vetleria, igual que a totes ses altres, a s'hora de triar es lloc on havien d'anar, hi havia opinions per a tots es gusts, a uns els agradava més anar un lloc i a uns altres a un altre; però a lo darrer tothom es posava d'acord i ningú tenia res a dir, i així uns anys anaven a un lloc i al següent a un altre.

Fèia una setmana que ja havien vetlat plegats i sa cosa estava molt crua. A madò Pepita, aquell any li feia ganes anar a fer l'Àngel a Sa Font

de sa Cala, damunt s'escar d'en Maia; a na Joana nostra també n'hi feia p'es bons records que hi tenia d'una garrama que hi havien fet.

A en Joan Blai, na Bàrbara Mateveta, i en Toni Xicu els feia il.lusió anar a sa Gola, ja que feia cinc anys no hi havien estat i volien guaitar fins a s'entrada de ses Coves, a na Beleta també l'hi agradava aquesta idea.

An es jovent de ca na Pepita els feia ganes anar en es Pins de ses Vegues, igual que es jovent d'altres vetleries. Na Maria, que havia pres part en aquestes converses d'es jovent, encara que fos darrera darrera, també volia anar a Cala Agulla.

Des de l'Esperança, Nadal, Cap d'Any, els Reis, sant Antoni i es darrers dies japarlaven d'on volien anar i, d'aquesta manera començaven a posar llevat de lo que seria l'Àngel.

Durant tot aquell temps, que durava un parell de mesos, era un estira i amolla entre es més vells, es de mitja edat i es jovent; però a lo darrer quan es quatre vells de cada vetleria, després d'haver escoltat tants de vespres s'opinio de tots, decidien es lloc, llavonces tothom coincidia i trobava que el lloc triat era es que més agradava per anar a passar es dia de l'Àngel.

Ara vos deix perquè escolteu aquestes tres manduixes, na Joana, na Beleta i na Maria, elles són molt amigues però sempre estan com es ca i es moix, no es mosseguen ni rapinyen, però... prop s'hi fa. per començar escoltau na Maria, que és sa que romp es foc.

Maria: Voldria sebre què hem de fer a sa Gola. Allò que és tan solitari! Per allà no hi hem perdut res,estic segura que mos hi agafarà por, per allà només hi van es que s'han perdut.

Beleta: Ho sents, Maria? Això és lo que penses tu, però diuen que allà s'ho passen de lo més bé, endemés, jo un any... uf! va esser massa lo que que m'ho vaig passar.

Joana: Pots cantar tot lo que vulguis, però enguany hem d'anar a s'Escar d'en Maia, que és on hi estan més tranquils i jo m'hi trob millor. Ai, ninetes! jo allà sempre m'ho he passat bomba.

Maria: Jo lo que vos fotrè és una bomba a totes dues. si enguany me duis a fer l'Àngel a s'Escar o a sa Gola, d'aquesta no en sortireu. Vos imaginau? Jo anar a sa Gola...! no me'n faltaria d'altra.

Sa gent de Capdepera, que normalment anava a Canyamel a fer-hi una diada o es conradors a treura alga, hi anaven per sa carretera de s'Heretat. Fins a l'any 1960 aquesta gent només l'anomanaven per sa Gola.

A Capdepera hi havia es Pins de ses Vegues de Cala Agulla i es Pins de ses Vegues de sa Gola.

Maria: I voltros trobau que hem d'estar arraconades allà a sa Cala o a sa Gola, allà que està abandonat de sa mà de Déu, quan a l'Agulla es dia de l'Àngel pareix el cel?

Allà hi compareix tothom i qualcun que en vé d'Artà. Es capvespres allò és massa, també hi ve tot es jovent de Cala Rajada. Que ho trobau poc an això? I voltros voleu fer-me anar a s'Escar o a sa Gola on només hi van es vells!

Beleta: Idò, per no discutir més, per què enguany no anam an es Munt Gros?

Maria: Idò això...! Només mos faltaria aquesta, anar a mostrar ses cuixes donant tombes p'es Munt Gros, allà que ningú les mos mira, ja no mos ne faltaria d'altra!

Beleta: Escolta, tu, has de sebre que cada any hi van tres o quatre vetleries, i tot es temps que ses jovençanes fan cucaveles ets homos es treuen ets ulls mirant mirant a veure de quin color duen ses bragues.

Maria: I que heu d'anar a dir? Ses vetleries d'es vells són ses que hi van i res pus.

Joana: I ses vetleries que només hi van per fer es dinar i pegar una bona panxada i, com més poca gent hi troben millor, i així poden pegar qualche grapada a sa veïnada i si ella hi consent... i si no hi gent a prop... més amunt li poden arribar. ☞

PROGRAMATS

Beleta: Podeu dir el que volgueu, però m'han dit per cosa certa que enguany sa vetleria de ca madò Llissa hi ha d'anar, i són més de quaranta. Que ho trobau poc ?

Joana: Sí, però a ca madò Llissa quasi tot és jovent que hi va a vetlar, ja tenen on posar mà i lo que voldran ells és anar a jugar a cunions amagar per darrera ses mates.

Beleta: Sí, però és que també m'han dit que hi han d'anar es de sa vetleria de cas Mestre Pep Jaumi.

Maria: Ala idò ! Ja hi tenim en es Munt Gros es que cobren de sa vellesa. M'he voleu dir què punyetes he de fr jo per allà ? Escoltau, si m'he feis aquesta jo vos promet que duré es tambor, m'asseuré damunt una carritxera i me posaré a brodar creveta tot es dia.

Beleta: Tampoc hi ha per posar-se així, no hi ha per tant !

Maria: Idò, com vols que me posi ? Sumiam tot l'any amb so dia de l'Angel, a veure si enganxam qualche pollastre, i voltros voleu anar en es Munt Gros. Ca barret ! allà només hi van es que estan mig enganxats a voure si poden pegar un xislet per darrera una mata i així acabar d'enganxar.

Continuarà...

Agenda de la Vila mes de setembre

Nats

dia 2, Aina Elisabeth Sancho Sirer, d'en Llorenç Jesús i Antònia

dia 8, Miquel Angel Mercant Sirer d'en Pere i Joana Maria

dia 9, Aina Fuster Quart, d'en Joan i Margalida

dia 20, Borja Rodríguez Lumbreras, de José i Antònia Maria

Noçes

dia 10, Joan Flaquer Rjutort amb Maria Elena Masset Bisellach

Finats

dia 10, Gabriel Moll Ferrer (1932)

dia 18, Bàrbara Alzamora Barceló (1905)

La paraula programa entra de ple dins el nostre vocabulari actual. Les cadenes de televisió ens ofereixen la seva programació. Nosaltres programam el vídeo perquè ens gravi la pel·lícula desitjada que s'emetrà d'aquí a uns dies. Programam també l'ordinador perquè ens digui les existències que ens queden de tal producte. A principis de curs parròquies, escoles, delegacions, moviments i grups fan la seva programació i preveuen dates i horaris per a trobades, sortides, reunions...

La programació és una cosa habitual en la nostra societat actual, fins a tal punt que, la majoria possiblement no seriem capaços de funcionar normalment sense una acurada programació.

Tal vegada però, no siguem prou conscients que des que naixem fins que morim estam d'alguna manera "programats". Des del "part dirigit" fins a la mort amb sedants estam "programats" per a produir, consumir, disfrutar, comprar... segons uns models establerts per la societat consumista, els fils de la qual manegen alguns i no són els pobres.

Ens pensam que decidim lliurement però no ens adonam que a l'hora de comprar un producte, la majoria de vegades ens inclinam, potser de manera inconscient, cap a aquell del que se n'ha fet més publicitat i que, en conseqüència, més ha impactat els nostres sentits i el nostre cervell.

Però l'ésser humà, gràcies a Déu, no és una màquina; l'home sempre tindrà quelcom misteriós que desbordarà qualsevol "màquina de la veritat" i que escaparà a tota medicació dels sentiments o de la fe, per posar dos exemples.

Pel fet de ser éssers humans, conscients i lliures, exercitem la capacitat de pensar i decidir per nosaltres mateixos.

Andreu Genovart Orell

EN COS DE CAMISA

La gent del Fons Monetari Internacional és una mica estranya.

Consideren recuperació econòmica el treball precari, salaris baixos, prestacions socials minses.

Volen que siguem un número per a la seva economia.

La gent del Fons Monetari Internacional, decididament, són gent perillosa.

Un **per aquesta foto**

El bilingüisme és l'estat d'equilibri entre dues llengües en contacte, sense que una s'imposi a l'altra. A nivell individual es parla de bilingüisme quan una persona és capaç d'emprar sense dificultat una o altra llengua, en el nostre cas el castellà i el català.

Un ample sector d'habitants de les Balears creuen en el bilingüisme com a projecte lingüístic de país. D'altres, sense creure-hi ni poc ni molt, empren aquest concepte de manera discriminatòria cap a la nostra llengua i s'inventen el seu propi bilingüisme.

Exemples com el de la foto, són el nostre pa de cada dia.

L'APROVACIÓ DEFINITIVA DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES

Competència municipal o compartida?

Alguns regidors de l'Ajuntament, sovint em manifesten que les competències en matèries urbanístiques són absolutes. Davant tal afirmació jo els dic que, amb la Llei en la mà, això no és cert.

A continuació expòs el fonament de la meua opinió:

Les Normes Subsidiàries (NN.SS.) del municipi seran aprovades definitivament per la Comissió Insular d'Urbanisme (CIU), després de l'aprovació inicial, exposició pública i aprovació provisional per part del Ple de l'Ajuntament, demanant-se a tal fi el vot de la majoria de regidors, és a dir, set vots.

Sobre les potestats de tutela que té l'administració, cal demanar-se quines són les del Consell Insular de Mallorca, mitjançant la CIU, en l'aprovació definitiva de les NN.SS. Quines són exactament? Hi ha d'ahver un sol control de legalitat o pot imposar-se un model urbanístic distint per raons d'oportunitat, de política urbanística?

Partesc de la base que l'Ajuntament aprova les NN.SS. inicial i provisionalment, i les remet a la CIU per a l'aprovació definitiva. La CIU fa un control de legalitat, però, hi cap també fer un control d'oportunitat, de política urbanística?

L'actual Llei del Sòl no ens dóna una solució clara, perquè l'article 114.2 assenyala "...ho examini en tots els seus aspectes...", (aspectes de legalitat, però també aspectes d'oportunitat).

Per això pot interpretar-se, en referir-se la Llei a "tots els seus aspectes", l'aspecte d'oportunitat.

L'urbanisme, vist l'anterior, crec que no és només competència municipal sinó que es tracta d'una competència compartida.

És cert que hi havia una tesi contrària que deia que l'urbanisme és una competència fonamentalment municipal i que es troba en joc el principi d'autonomia local plasmada a la Constitució, i cada municipi pot desenvolupar la política urbanística que vulgui.

A partir de 1990, es ve dictant una jurisprudència molt matisada que comença amb la famosa sentència del Tribunal Suprem (13/7/90, Aranzadi 6034) signada pel magistrat Francisco Delgado Barrios, que assenyala que "...s'ha de distingir entre els aspectes reglats del Pla i els aspectes discrecionals..."

Sobre això s'han de fer les següents distincions:

A) En els aspectes reglats, el control és ple, és un control de legalitat.

B) En els aspectes discrecionals, la sentència distingeix els aspectes:

- d'interessos purament locals/municipals.
- d'interessos supramunicipals.

Si és d'interès municipal/local no hi cap el control d'oportunitat i preval l'opinió del municipi. Si és d'interès supramunicipal, preval l'opinió de l'òrgan de tutela (en el nostre cas, CIU) i hi cap el control d'oportunitat.

El què sí té el municipi són importants competències de gestió i disciplina urbanística.

Voldria haver contribuït, amb la meua exposició, a entendre i aclarir dubtes sobre les competències en matèria urbanística municipal, haguent-se de considerar que les meves opinions són estrictament tècniques i no polítiques.

Joan Llull Massanet

BATEC

Actualment, a la Terra hi pasturam 5660 milions d'éssers humans. L'any 1998 (segons un informe de l'ONU) podríem arribar als 6000 milions i, per a l'any 2050, als 12.500 milions. És a dir, duplicaríem la població actual.

Davant aquesta perspectiva, prou negra, l'ONU ha convocat tot els païssos, institucions i associacions internacionals a la Tercera Conferència Mundial sobre població i desenvolupament. El fet que tota aquesta gent s'hagi reunit per debatre el document elaborat per experts de l'ONU, ja és positiu. Però, com també és habitual, la necessitat de consens retalla tant les propostes que les buida de contingut, a més la signatura dels acords no garanteix el seu compliment.

Un dels aspectes més interessants ha estat la constatació de l'abisme que hi ha entre el primer i el tercer món. Ja sabem que hi havia grans desequilibris: d'una banda hi ha païssos amb població molt envellida i un creixement demogràfic quasi nul, i de l'altra tenim païssos amb una població jove en plena efervescència reproductora. Les contradiccions s'han manifestat en el moment d'arribar als acords. No es tracta tant de la manca de recursos i d'excés de població, sinó de desigualtats en la distribució: uns tenim massa i altres tenen massa poc.

Una altra qüestió que s'ha posat en evidència durant el desenvolupament de les sessions ha estat la coincidència entre els fonamentalistes islàmics i l'església catòlica, posant traves al desenrotllament del concepte "salut reproductora" i l'ús de mètodes de control de la natalitat i planificació familiar, acusant-los de promoure l'avortament de forma indirecta. Quan és un fet consumat que la manca d'aquests mètodes contraceptius i la falta de control de les dones sobre el propi cos són el que provoca la majoria d'avortaments per embarassos no desitjats. I malgrat l'intent dels païssos progressistes, cedint en les seves propostes i matisant el comunicat final, l'església catòlica ha suscrist amb reserves i de forma parcial el document final. A.Giner ho simplifica així: "Si després de tres segles i mig l'església catòlica ha reconegut la seva equivocació condemnat Galileu, quan tardarà en reconèixer la seva errada amb la seva postura davant la Conferència Mundial de Població?"

I a Occident hem de tenir clar que el flux d'immigrants del tercer món no sols no minvarà sinó que creixerà, potser fomentat pels propis governs dels païssos desenvolupats. Necessitaran mà d'obra per a mantenir els estats del benestar i les prestacions socials. Espanya, amb un creixement proper al zero, és al capdavant.

TRES i NO RES

COSSETES

No m'agraden les pintades, sobretot perquè qui més qui manco sol realitzar les seves demostracions gràfiques a la paret del vef i no a la pròpia. No m'agraden els empastifadors de rètols i indicadors que no són seus. No m'agrada que s'hagi de recórrer a la brutor i a la grolleria per a cap tipus de reivindicació.

Feta tal declaració, no em queda sinó afegir que no m'agrada que cap llengua hagi d'esser defensada mitjançant l'esprai o el pinzell per places i carrers, per carreteres i autopistes. I no m'agrada al mateix temps que em dol profundament que institucions i particulars tenguin el català arraconat i marginat. No m'agrada per molt que em feri veure com l'administració pública sóblida de la seva obligació de protegir la nostra llengua. No m'agrada encara que em sublevi comprovar com les nostres empreses, tan dòcils a retolar en totes les llengües del món, s'obliden totalment de la parla pròpia d'aquesta terra.

I com que no m'agraden les pintades, he trobat una manera menys espectacular però, ho podeu ben creure, més efectiva per a convèncer a qui correspongui de la necessitat de comptar amb el català com a vehicle normal de comunicació: als polítics, donant el vot als qui així ho entenguin; a les empreses, ja siguin botigues o restaurants, tallers o supermercats, entrant en aquells on més es fa per a la normalització del català.

Evidentment, això els cou més que qualsevol pintada. Us convid a secundar la iniciativa.

Pixatinters

BALEARS, UNA NOVA PALESTINA AL SUD DE LA U.E.O.

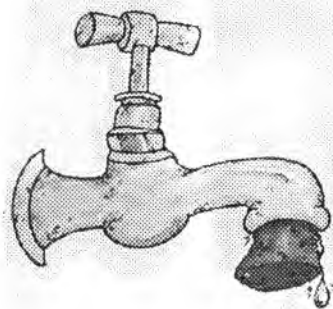
Després de l'alegre incorporació de l'Estat Espanyol al projecte de Unió Europea i d'entregar-se als seus governants en cos i ànima a la frenètica modernització d'Espanya, per poder així fer d'abanderats quixots dels nous i renovats postulats neoliberals. La nostra Comunitat, arrossegada com una ploma al vent de la Història, profunditza silenciosa en la realitat d'aquesta Unió, aliena al seu esdevenir fatal. Basta llegir diàriament la premsa per adonar-se de la manca de previsió i mitjans per seguir avançant pel camí de l'ortodòxia. Una civilització que adora la tecnologia i rebutja a l'home i les criatures, desarma les economies locals, sotmet els pobles i les nacions al servei de les finances internacionals i reprimeix qualsevol forma de disidència, per força ha d'acabar en discòrdia.

La impossibilitat del capitalisme a Europa de transvasar les seves llets consumistes als desconstrenyits territoris comunistes, ha obligat a un replegament cap al centre (centre dur), acumulador de recursos i generador de riquesa en forma de divisa de segell alemany, tractant de crear així unes mínimes condicions d'estabilitat social, monetària i militar que impedeixin diluir el poder dels doblers en un mar de frustració i desgovern del capital amb majúscules. Però tot i així, el que coneixem com a Tercer Món romandrà pobre i oprimat per les directrius occidentals, replegat sobre sí mateix, incapaç de donar resposta per igual a les aspiracions de tots. I és en aquest contexte on com una refrega tectònica el nostre enclau geogràfic en erupció esdevindrà un important portaavió estratègic per la defensa d'Europa, una nova palestina enmig de l'olla mediterrànea. El desmantellament dels vells canons es suplirà per la més sofisticada tecnologia al servei de la

"defensa" d'una Europa que ho vol tot a canvi de res.

Així, la nostra economia en agonia permanent es veurà clínicament reactivada per generoses macropresons imposades i projectes militars subtilment introduïts en forma de suggerència. Els pobles del món juguen a un joc del qual no n'han fet les regles mentres a molts d'ells se'ls mermen les possibilitats mínimes de sosteniment autònom, eix vital de tota nació futura.

Quan el negoci turístic ha deixat de ser rentable per aquesta terra i els seus indígenes i deixa d'actuar com regulador de desequilibris territorials per ser mera fórmula de subsidi que es basa i es sosté en la manca d'alternatives i en l'externalització dels costos mediambientals, el poble de Mallorca aprofundeix en el procés d'aniquilació de la nació mallorquina.

Mallorca és vella, aculturalitzada i sotmesa a un procés de venda i nova immigració; bascula entre el colonialisme polític espanyol i l'econòmic comunitari en un procés sense directrius ni possibilitat de retorn.

- Es Mallorca vertaderament una terra deshauciada?

- Un espai geogràfic, un supermercat que es ven a parcel·les?

- De què ens serveix aprendre i defensar la nostra llengua vernacle?

- Com es compatibilitzen el nacionalisme d'alliberament i les

desigualtats socials determinades per l'origen cultural de les noves corrents migratòries que venen del nord?

- Quina ha d'esser en un futur l'essència aglutinadora del sentiment nacional? la terra, la història, la llengua, el folklore... la sobrassada? El sentiment minoritari, l'exclusió, la marginalitat ... el desterrament?

Mentres els papagalls d'estiu migren a les restaurades mansions dels nous residents de luxe estirant el coll per sortir a la foto, els intel·lectuals acomplexats rememoren la història escrita del resident exemplar i precursor Lluís Salvador d'Austria-Toscana, aristòcrata erudit i lasciu tal i com resa la memòria popular dels qui fugiren de Valldemossa inaugurant la diàspora per venir a refugiar-se a les costes gabellines, el poble planer, l'autèntic, el que no juga a viure a Mallorca, roman víctima de l'obscurantisme i presoner del caciquisme modern.

Els illencs, si en qualque cosa es distingeixen és en la capacitat d'assimilació i tolerància vers els seus immigrants. Però en aquests moments de la nostra història ens podem trobar sense turistes i sense terra de conreu ni aigua en uns quants d'anys. Per l'Europa adinerada Mallorca és sols un solar estratègic amb bona lluminositat, ben comunicat, dòcil i barat.

A més, qui hores d'ara pot discernir les postures utòpiques de les realistes quan la crisi ecològica deriva en conflicte entre civilitzacions i els desesperats s'entreguen a Déu per fer política a través de la seva paraula? A Europa es lliura una guerra de trinxeres i a l'extint ordre soviètic s'ha hagut de repartir la terra per minvar la penúria dels seus habitants.

Pareix que l'esdevenir de la Història i la sequera pertinaç ens reclama per les terres africanes i ens farà a tots moros i apàtrides abans que catalans.

Capdepera, 9 de setembre de 1994

Bartomeu Garau Esteva

RUANDA

Per Rwanda, amb Rwanda

Des que el mes d'abril va esclatar la crisi rwandesa amb l'assassinat del president Habyarimana, ens hem après bé aquesta paraula: Rwanda. Ha estat com la posada de llarg de la nostra capacitat de solidaritat. I hem sortit amb bona nota.

Una de les característiques d'aquesta campanya ha estat la generositat. I la informació. Els mitjans de comunicació no han escatimat res per posar-nos al corrent del que passava a Rwanda.

Molts han descobert la realitat de les organitzacions no governamentals -les o.n.g.-. I la labor dels misioners ha aparegut com un testimoni expressiu justament perquè no entra dins els seus interessos que es parli gaire d'ells.

Cinc mesos d'imatges, d'informació, de campanyes, d'accions a favor de Rwanda no ens haurien d'amagar la complexitat de tota acció benèvola i humanitària a favor dels més pobres.

Tota ajuda que cau de l'exterior és justament això: una ajuda de l'exterior. Era necessari i no dubt que tota l'ajuda que s'ha fet a favor de Rwanda ha arribat al seu destí. Així i tot, no puc oblidar que el més beneficiat d'aquesta «moguda pro Rwanda» ha estat el qui ha fet l'ajuda. M'explicaré. Just la tranquil·litat de consciència amb que ha quedat, i l'ocasió

que se'ns ha brindat de fer una obra bona... ja és una bona paga. Quan fas llimosna, el més beneficiat ets tu, que et prives d'una part que tanmateix et sobrava...

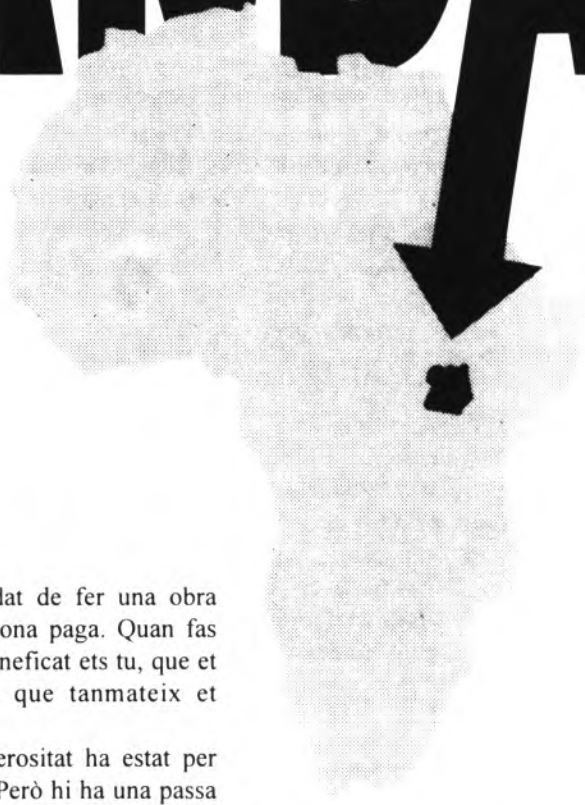
Si la nostra generositat ha estat per Rwanda... està bé. Però hi ha una passa que val la pena donar: la passa és aquesta: de «per Rwanda» a «Amb Rwanda». Amb Rwanda vol dir relació, anar i venir, reciprocitat, donar i rebre. Quan els mitjans de comunicació deixin d'informar-nos de Rwanda, fàcilment s'estroncarà també la generositat per Rwanda. Però si s'han establert lligams de relació i d'amistat amb Rwanda, això està sempre cridat a créixer, a anar més enllà.

Si el meu «partner», el meu amic, l'altre amb qui he lligat relació i amistat em

necessita, em tendrà per a sempre. I tendrà la meua persona, no només la meua llimosna. Tendrà la meua amistat.

I això, és una font d'actituds solidàries, d'austeritat, de compartir... que dura més enllà de les modes i de les informacions.

M'agradaria fer una pregunta: és un petit test que oferesc per comprovar el sentit i l'abast de la nostra generositat: el que hem fet, el que hem donat era per Rwanda o amb Rwanda? F.M.

Per Ruanda , per la vida

A Capdepera s'ha creat un grup de recolzament de la "Taula per Ruanda", organisme que agrupa a totes les Organitzacions no- Governamentals de les Illes Balears.

Els actes programats (alguns ja realitzats) són:

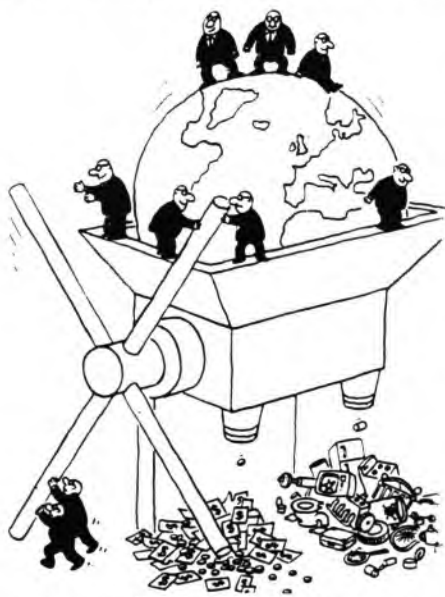
- * **Dia 2, "Concert per a ells" a càrrec de na Maria Antònia Gomis a l'església de Cala Rajada**
- * **Dia 8, Concert de la Coral S'Alzinar a l'església de Cala Rajada**
- * **Dia 12, "Mercadillo per Ruanda" a la Plaça de l'Orient**
- * **A les escoles, recaptació dins el programa del MEC d'una quantitat voluntària per all.lot/a**

Estratègies per a la salut

La perspectiva ecològica de la salut: el perquè de l'Educació Ambiental

La salut és un valor que es constitueix a partir de la interacció entre l'home i el seu entorn, estretament relacionat i interdependent amb el desenvolupament econòmic i social. En la seva dimensió biològica, psicològica i social, la salut va més enllà de les funcions assignades als sistemes sanitaris. Compromet, per tant, la totalitat del sistema social.

Una raó fonamental de la preocupació social pel medi ambient ha estat sempre l'existència d'amenaques físiques i biològiques a la vida i a la salut, relacionades amb els processos de desenvolupament. A mesura que augmenten els conflictes entre valors, més necessari es fa optar per uns o pels altres. Sense ànim de caricaturitzar, en un o altre

moment s'ha hagut d'escollir entre la conveniència de conservar la naturalesa verge i la necessitat d'oferir ocupació, habitatge o aliments suficients; en altres casos, els límits més difusos poden fer perdre aquesta perspectiva, com quan ha de decidir-se la producció alta i ràpida d'aliments per a garantir-ne el subministrament, amb tecnologies que poden implicar un risc per a la salut; o, també, quan hom decideix consumir irreflexivament sense tenir en compte les deixalles que es generen. Unes i altres són decisions que afecten el medi natural des d'una òptica política, tècnica o simplement operativa; però decisions, al cap i a la fi, que impliquen opcions entre valors en conflicte.

Afortunadament o desafortunada (qui

ho sap, això?) aquest és el context en què s'ha de moure l'Educació Ambiental, que no és sinó una més de les estratègies possibles per fer front a la problemàtica ambiental del nostre medi natural (medi natural entès com entorn en el qual l'home es mou, amb tots els vessants geogràfics, natural-paisagístics, arquitectònics, industrials, lingüístics, urbanístics... que implica el seu més ample sentit), un medi, per cert, on es produeix o es destrueix la salut de cada un.

L'objectiu principal de l'Educació Ambiental és el d'ajudar a comprendre els fenòmens que es produeixen en l'entorn com a conseqüència de les relacions entre les persones en societat i la necessitat de posar en pràctica mesures orientades a resoldre els problemes més immediats, insistint en el paper actiu de cada persona, tant individualment com col·lectivament.

Aquest objectiu coincideix absolutament amb l'essència de les formulacions fetes per l'Organització Mundial de la Salut en el seu programa «Salut per a Tots l'Any 2000», l'èmfasi del qual es posa sobretot en la necessitat de canviar els «hàbits de vida» de la població perquè tendeixin cap al que sigui més saludable.

El perquè de la necessitat d'incorporar l'Educació Ambiental als sistemes educatius

Malgrat la seva identitat particular com a branca multidisciplinària (el que vol dir que són diferents professionals i disciplines científiques els que hi tenen coses a dir i responsabilitats a assumir), sembla clar l'extraordinari valor de l'educació ambiental com a instrument per al canvi dels estils de vida de les persones, així com el seu paper fonamental en la consecució d'una més saludable qualitat de vida. Incorporar l'educació ambiental a l'activitat quotidiana de l'escola, assumir els seus continguts des de cada llar i reclamar de les administracions un paper més actiu i compromès, són les passes inexcusables per a fer-la extensiva a tots els ciutadans i per gaudir dels seus efectes.

Alguns dels aspectes més urgents i prioritaris a tractar en educació ambiental en el nostre entorn podrien ser, per

exemple, i prenent la referència que ens dona la Societat Balear d'Educació Ambiental (1993):

- La utilització del sòl, l'ordenació i organització del territori insular. Problema dels espais naturals i de les espècies de fauna i flora, i de la seva diversitat. La vida en el respecte a la biodiversitat.

- L'aigua com a recurs natural. Ús, abús i problemàtica com a recurs natural.

- Problemes energètics. Alternatives per a l'aprofitament dels recursos i per a la gestió d'energies renovables.

- El creixement urbà, els transports, les comunicacions i el turisme. Situació actual i problemes derivats.

- Alternatives en la gestió dels residus. Cremació, compostatge, incineració, reciclatge.

- El problema demogràfic i intercultural. L'envelliment de les poblacions, la transformació de la família, l'efecte del desenvolupament sobre les generacions.

- Problemes relacionats amb l'activitat productiva i la urbanització. Aglomeracions, contaminació, problemàtica dels assentaments humans, producció de deixalles.

- L'acció de les institucions públiques i les entitats comunitàries: el seu paper regulador a nivell internacional, nacional i local.

Així, sense defugir l'exigència de recordar fins i tot el més concret, pensant que la perspectiva ecològica de la salut implica un compromís seriós amb estratègies més saludables que suposin alternatives efectives a les actuals polítiques institucionals.

L'educació ambiental, mitjançant una aplicació immediata que ha de donar els seus fruits a mitjà i llarg termini («pensar en els nostres fills» no és un argument que pugui emprar-se demagògicament!), és una resposta estratègica racional, gens ni mica utòpica, a la perspectiva ecològica de la salut.

Miquel Clar

(És membre del Col·lectiu Cultural «SITJA» (Bunyola); col·labora habitualment a la Revista ES CASTELLET (Bunyola) i treballa en temes mediambientals i d'ecologia en el GRUP de la SERRA (Palma).)

D'en temps primer...

una ullada cap enrera, per recordar a la nostra gent.

Corria l'any 1922 quan les al.lotes de la vetlleria del carrer del Migdia es mudaren i es feren les piules per posar per a un retrat.

D'esquerra a dreta i començant per les que estan dretes tenim, amb sa botonadura, na Bàrbara Brunet, mare de na Joana Colom;

fent llata na Catalina Inquera, dona de l'amo en Climent Mecu;

segueix na Francisca Castes, germana d'en Joan,

pare dels Castus de Cala Rajada. Després ve na Juanita Terrassa

i na Margalida Febrera, que quedà per vestir sants.

Assegudes hi ha na Lluïsa Nebot, dona d'en Miquel Porret;

la mara de na Roig d'es Castell;

na Catalina, mare d'en Pep i na Catalina Fareta;

amb una flor als cabells, na Francisca Queca, mare d'en Joan Barral;

segueix na Maria Ferrera; al seu costat, amb el mocador de quadres

n'Antònia Palla, que vivia al carrer de sant Joan i era la mare d'en Joan Palla;

i la darrera na Maria Fustera, padrina d'en Pep Guitarró

i na Margalida Guitarrona.

